

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Vejledning for tilsagn om 'Tillæg til naturværdi'

Maj 2025

Vejledning om tillæg til naturværdi.

Denne vejledning er udarbejdet af
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
maj 2025

Foto: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og
Vandmiljø

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@sgav.dk

ISBN-nr. 97887-85311-18-4

Indhold

1.	Kort om tillæg til naturværdi (pilotordning)	4
1.1	Formål med tillægget	4
1.2	Hvad kan du få i tillæg?	4
1.3	Hjemmeside og nyhedsbrev?	5
2.	Er du berettiget til at søge ind i pilotordningen?	5
3.	Ansøgning om tilsagn og udbetaling	6
3.1	Ansøgning om deltagelse i pilotordningen	6
3.2	Prioritering af ansøgere	6
3.3	Ansøgning om udbetaling af tillæg	6
3.3.1	Tilsagn om tillæg ved producentskifte	6
4.	Hvad skal du dokumentere i tilsagnsperioden?	7
4.1	Forklaring af indikatorer	7
4.2	Dokumentationskrav – sådan gør du	7
4.2.1	Registreringsskemaer – registrering af naturværdien på de enkelte marker	8
4.2.1.1	Skema 1 'Planteindikatorer'	8
4.2.1.2	Skema 2 'Strukturindikatorer'	10
4.2.1.3	Skema 3 'Procesindikatorer'	10
4.2.2	Billeddokumentation	11
4.3	For sent indsendt eller manglende dokumentation	11
5.	Andre ordninger på samme areal?	12
5.1	Sammenhæng til konditionaliteten	12
6.	Kontrol og administrative sanktioner	12
6.1	Ingen sanktion på tilsagn om tillæg til naturværdi	12
7.	Andre regler, du skal kende	13
8.	Retsgrundlag	13
Bilag 1.	Opgørelse af point	13

1. Kort om tillæg til naturværdi (pilotordning)

Denne vejledning er til dig, som udfører naturpleje med græsning indenfor et Natura2000-område under EU-LIFE projektet IP Natureman i Midtjylland eller Himmerland, og som gerne vil søge et tilsagn om tillæg til naturværdi (pilotordning) i 2026. Vejledningen er også relevant for gældende tilsagn om tillæg for naturværdi gældende fra 2025. Tillægget kan alene søges for arealer med tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer med forpligtelse til græsning uden grundbetaling (tilsagnstype 68), dvs. tillægget vil gives som supplement til grundsatsen på 2.600 kr./ha. under plejegræs-ordningen.

Perioden for tillæg til naturværdi slutter 31. december 2026. For tilsagn om tillæg til naturværdi givet i 2024, vil tilsagnsperioden gælde fra 1. januar 2025 til 31. december 2026. For tilsagn om tillæg til naturværdi givet i 2025 gælder perioden fra 1. januar 2026 til 31. december 2026.

Tilsagnsordningen for Pleje af græs- og naturarealer er en del af den danske CAP-plan 2023, og er medfinansieret af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

1.1 Formål med tillægget

Formålet er at afprøve en ny type tilskud til naturpleje, som skal bringe den opnåede naturværdi i fokus. Formålet er at belønne naturplejeren for det resultat (naturværdi) der opnås gennem græsningsindsatsen på tilsagnsarealer med pleje af græs- og naturarealer.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har udvalgt en række biodiversitetsindikatorer, der skal gøre det muligt at måle arealets naturværdi. Biodiversitetsindikatorerne omfatter bestemte plantearter, strukturparametre såsom tuedannelse og lave urter, samt forvaltningsparametre såsom lang græsningssæson og lavt græsningstryk

Med tillægget (to tilskudssatser afhængig af din indsats) belønnes du som naturplejer økonomisk for de resultater, som du opnår gennem en hensigtsmæssig græsningsindsats til gavn for biodiversiteten. For at være berettiget til udbetaling af tillæg, skal du kunne dokumentere naturværdien på dit græsningsareal jf. de nævnte parametre

1.2 Hvad kan du få i tillæg?

I pilotordningen kan hver bedrift maksimalt ansøge om tillæg til 30 ha. Styrelsen kan give tilsagn om tillæg under pilotordningen til 10 ansøgere med et sammenlagt tilsagnsareal på 100 ha.

Størrelsen på tillægget er enten 1.000 kr./ha eller 2.000 kr./ha. Størrelsen af dit tillæg pr. ha. vil afhænge af, hvor gode resultater for naturværdien du kan dokumentere på den enkelte mark i det enkelte ansøgningsår. Resultatet af naturværdien opgøres i points for hver mark. Du kan opnå points indenfor tre forskellige biodiversitetsindikatorer (indikatorplanter, strukturer og processer).

De to tillægssatser:

Niveau 1: 1.000 kr./ha. (minimum 45 points). For at være berettiget til tillæg efter niveau 1 skal du kunne dokumentere opnåelse af mindst 45 points samlet, hvoraf de 25 points som minimum skal dokumentere arealets tilstand (indikatorplanter og strukturer) og mindst 20 points skal dokumentere indsatsen (procesindikatorer).

Niveau 2: 2.000 kr./ha. (minimum 90 point). For at være berettiget til tillæg efter niveau 2 skal du kunne dokumentere opnåelse af mindst 90 point samlet, hvoraf de 45 points som minimum skal dokumentere arealets tilstand (planteindikatorer og strukturer) og mindst 45 points skal dokumentere indsatsen (procesindikatorer).

Du skal altså kunne dokumentere resultater for både tilstand (planteindikator og strukturindikator) og for indsats (procesindikator).

Tabel 1.3. Oversigt over pointfordeling i forhold til tillægssatser

	Tilstand	Indsats	Sum
	Indikatorplanter og strukturer	Procesindikatorer	
Tillæg, niveau 1	Min 25 point	Min 20 point	45
Tillæg, niveau 2	Min 45 point	Min 45 point	90

1.3 Hjemmeside og nyhedsbrev?

Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på styrelsens hjemmeside samt i styrelsens nyhedsbreve. Du kan tilmelde dig [nyhedsbrevene her](#).

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt:

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, som ændret ved bekendtgørelse nr. 803 af 24. juni 2024.

- Ændring nr. 1 (ny stk. 2) i §1.
- Ændring nr. 2 (nye punkt 19-22) i §2.
- Ændring nr. 4 (nyt kapitel 4a), §26f.

2. Er du berettiget til at søge ind i pilotordningen?

For at søge ind i pilotordningen med et 2-årigt tilsagn om tillæg til naturværdi skal arealet opfylde følgende kriterier, oplistet nedenfor:

- 1) Marken, skal enten være omfattet af tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer eller der skal være indgivet en ansøgning om nyt tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer omfattet af bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023
- 2) Marken skal være omfattet forpligtelsen *græsning uden mulighed for grundbetaling* med start 1. januar 2024 eller senere (tilsagnstype 68).
- 3) Marken skal som minimum have et overlap på 0,10 ha. af projektområdet i LIFE IP Natureman, som dækker [11 forskellige Natura 2000 områder i Midtjylland og Himmerland](#).
- 4) Tillægget gives pr. bedrift, som omfatter et eller flere cvr-nr. kontrolleret af den eller de samme fysiske eller juridiske personer.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt bekendtgørelse nr. 1294 af 29. november 2024 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer

- §33 om kriterier for tilskudsberettigelse.

3. Ansøgning om tilsagn og udbetaling

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan imødekomme tilsagn om tillæg til naturværdi til 10 ansøgere. Hver bedrift kan maksimalt ansøge om tillæg til 30 ha. I 2025 vil det samlede tilsagnsareal under pilotordningen være på 100 ha. Af hensyn til det begrænsede ansøgningsloft, kan det være nødvendigt at prioritere i blandt de indkomne ansøgninger (se afsnit 3.2).

3.1 Ansøgning om deltagelse i pilotordningen

Du kan søge tilsagn om tillæg til naturværdi i perioden fra primo juli - 26. september i 2025. Du søger ved at hente et særligt ansøgningsskema fra [styrelsens hjemmeside](#), som du udfylder og indsender pr e-mail til arealtilskud@sgav.dk.

3.2 Prioritering af ansøgere

Hvis den samlede ansøgning om deltagelse i pilotordningen i 2025 overstiger 10 ansøgere og/eller 100 ha, vil ansøgningerne blive prioriteret efter nedenstående princip:

- Flere end 10 ansøgere, men det samlede ansøgte areal udgør mindre end 100 ha.
De største ansøgninger prioriteres først, hvilket vil sige at ansøgning med størst samlet areal på 30 ha. går forud for ansøgninger med mindre ansøgt areal.
- Færre end 10 ansøgere, men det samlede ansøgte areal udgør mere end 100 ha.
Der vil prioriteret på markniveau, hvor marker med størst HNV går forud for marker med en mindre HNV, og herefter vil markstørrelsen blive prioriteret, hvor den største mark går forud for en mindre mark.
- Ved flere end 10 ansøgere og flere end 100 ha.
Her vil marker med en høj HNV-værdi prioriteres forud for marker med en mindre HNV-værdi, og herefter størrelsen på den samlede ansøgning op til 30 ha.

Kriterierne for prioriteringen er fastlagt til fordel for henholdsvis store ansøgninger (dog maks. 30 ha), og arealer med høj HNV (naturværdi).

3.3 Ansøgning om udbetaling af tillæg

Når du søger om udbetaling af dit pleje af græs- og naturarealer i dit Fællesskema, så sker der samtidig automatisk udbetaling for tillægget for den mark, hvor du også har tilsagn om tillæg til naturværdi.

Udbetalingsperioden følger øvrige udbetalinger under tilsagnsordningen pleje af græs- og naturarealer.

3.3.1 Tilsagn om tillæg ved producentskifte

Dit tillæg om naturværdi følger dit tilsagn om pleje af græs- og naturarealer. Hvis dit tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer producentskiftes, så vil dit tilsagn om tillæg også følge producentskiftet.

Du har ikke mulighed at træde ud af tilsagn om tillæg til naturværdi før tilsagnsperioden for tillægget er udløbet. Hvis du som tilsagnshaver ikke ønsker at udnytte dit tilsagn om tillæg til naturværdi, kan du blot undlade at søge om udbetaling af dit tillæg. Dette påvirker ikke din berettigelse til udbetaling af tilskud til pleje af græs- og naturarealer, og det medfører ikke tilbagebetaling af tidligere udbetalt tillæg.

Hvis du vil læse om love og regler

Bekendtgørelse nr. 1294 af 29. november 2024 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer

- §§30-32 om ansøgning, tilsagn og prioritering
- §34 om dokumentationskrav og udbetaling
- §35 om producentskifte

4. Hvad skal du dokumentere i tilsagnsperioden?

Selve tilsagnet om tillæg for naturværdi indeholder ingen forpligtigelser, da det er frivilligt om du vil søge tillægget. Uanset om du søger tillægget eller ej, så skal du dog overholde de generelle tilsagnsforpligtelser vedr. tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, hvor forpligtigelsen er græsning uden grundbetaling (tilsagnstype 68). Du kan læse om tilsagnsforpligtelserne for tilsagnsarealer med forpligtigelse om græsning (kapitel 4.2) i [Vejledning om tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer \(tilsagnstype 68 og 69\)](#).

Hvis du søger om udbetaling af tillæg til naturværdi skal du senest den 31. juli i tilsagnsåret (2025 henholdsvis 2026) indsende følgende dokumentation (skemaregistrering og billeddokumentation), der viser naturværdien af dine marker omfattet af tilsagn om tillæg:

4.1 Forklaring af indikatorer

En vurdering af naturværdien måles på baggrund af tre biodiversitetsindikatorer, hhv. planteindikatorer, strukturindikatorer og procesindikatorer.

- Skema 1: Planteindikatorer:

Planter er gode indikatorer på et areals miljøforhold, da tilstedeværelsen af bestemte plantearter afspejler hvilken naturtype der er på arealet, da planter tilstedeværelse i høj grad afspejler arealets lokale vækstforhold. Ifølge Aarhus Universitet (AU) bruges planternes indikatorfunktion i vid udstrækning i overvågning af biodiversitet og naturtilstand, og til at definere og kortlægge naturtyper. [Læs mere i AU's rapport om Biodiversitetsindikatorer til en effektbaseret naturtilskudsordning](#)

I vurderingen af god naturværdi er styrelsen i samarbejde med AU udviklet et sæt indikatorplanter med henblik på anvendelse som kontrolindikator i en dansk kontekst og på tværs af naturtyper. Der er medtaget planter, som er almindelige på arealer med god naturtilstand.

Som lettilgængelig information har styrelsen fået udarbejdet en folder, som er udarbejdet med udgangspunkt i ovennævnte rapport fra AU: '[Græsning der fremmer biodiversiteten – del 2 indikatorplanter](#)'. Folderen giver en kort beskrivelse af hver af de 38 plantearter og med fokus på de vigtigste kendetegn.

- Skema 2: Strukturindikatorer:

Forskelligartet overfladestrukturer giver en god indikation for områdets potentielle naturværdi, da forskellige strukturer giver optimale leveforhold for en lang række insekter og dyr. Strukturdannelse i form af naturlige levesteder, såsom myretuer og knolde, mange blomster, lave urter med rosetblade indikerer alle et potentiale for høj biodiversitet i form af lokale variationer af levesteder og miljøforhold, og samtidig indikerer de naturlige processer på arealer også en lang kontinuitet, hvor der ikke har været maskinel drift på arealerne. Se ovenfor nævnte AU-rapport for mere information om strukturindikatorer.

- Skema 3: Procesindikatorer:

Forvaltningen af græsningsarealer (græsningsstrategi) med græssende husdyr har også betydning for om et areal har potentiale for biodiversitetsindsatser, der kan understøtte en god naturværdi. Derfor er det relevant at anskue markens forvaltningsproces, såsom græsningstryk, valg af græsningsdyr og evt. samgræsning af forskellige husdyr. Dette skema er opdelt i hhv. 'skema 3a' og 'skema 3b', og begge skemaer skal udfyldes.

4.2 Dokumentationskrav – sådan gør du

Hvis du ønsker at søge om udbetaling af tillæg for naturværdien på dine marker, så skal du i løbet af perioden fra 1.juni til og med 31. juli i ansøgningssåret indsende dokumentation for naturværdien af dine marker til styrelsen.

Som dokumentation skal du udfylde og indsende tre forskellige registreringsskemaer, som hver især viser din vurdering af naturværdien på dine marker. Samtidig med dine registreringer i de tre skemaer (afsnit 4.2.1.) skal du også indsende fotodokumentation (afsnit 4.2.2).

4.2.1 Registreringsskemaer – registrering af naturværdien på de enkelte marker:

Nedenfor kan du se fremgangsmåden:

- Start med at downloade de tre registreringsskemaer (planteindikatorer, strukturindikatorer og procesindikatorer), som du finder på [styrelsens hjemmeside](#) under fanen 'Søg om tillæg til Naturværdi'
- Husk, at registrere resultaterne for hver enkelt mark med tilsagn om tillæg.
- I hvert skema har du mulighed at udfylde antallet af point for flere marker (op til 8 marker i samme skema). Har du flere end 8 marker bedes du udfylde og indsende flere af de samme skemaer.
- De udfyldte skemaer skal senest 31. juli i ansøgningsåret sendes til styrelsen på app@sgav.dk
- For skema 1 og 2 skal du huske at billedokumentere dine fund, og billederne skal indsendes via styrelsens app '[Jordbrugsfoto](#)'.

4.2.1.1 Skema 1 'Planteindikatorer':

Registrering skal ske på markniveau - det vil sige den mark, som du søger om udbetaling til i sit fællesskema. Du må bruge hele marken som registreringsområde, dvs. du må gerne gå rundt på hele marken for at lede efter relevante planteindikatorer. Hvert fund af en ny art planteindikator registreres med et kryds i skema 1 ud for den enkelte mark. Find skemaet på styrelsens hjemmeside. Husk at billedokumentere din registrering (se afsnit 4.2.2.).

Nedenfor de plantearter, der kan indgå skemaregistreringen for skema 1. Disse udvalgte plantearter er almindelige på arealer med god naturtilstand – de forekommer forskelligt afhængig af de enkelte naturtyper. Hvert dokumenteret fund af ny art fra listen med planteindikatorer giver 1 point. Der kan maksimalt opnås 10 points i denne indikator.

Art/Artsgruppe	Dansk navn, art og underart	Latinsk navn, art og underart
Blåbær	Blåbær	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Djævelsbid	Djævelsbid	<i>Succisa pratensis</i>
Eng-Kabbeleje	Eng-kabbeleje	<i>Caltha palustris ssp. Palustris</i>
Gråris/krybende pil	Gråris	<i>Salix repens ssp. repens var. Argentea</i>
	Krybende pil	<i>Salix repens ssp. repens var. Repens</i>
Hedelyng	Hedelyng	<i>Calluna vulgaris</i>
Hindebæger	Lav hindebæger	<i>Limonium humile</i>
	Tæt blomstret hindebæger	<i>Limonium vulgare</i>
Hindeknæ	Vingefrøet hindeknæ	<i>Spergularia media</i>
	Mark hindeknæ	<i>Spergularia rubra</i>
	Kødet hindeknæ	<i>Spergularia salina</i>
Håret høgeurt	Håret høgeurt	<i>Pilosella officinarum</i>
Katteskæg	Katteskæg	<i>Nardus stricta</i>
Klokkelyng	Klokkelyng	<i>Erica tetralix</i>
Kragefod	Kragefod	<i>Comarum palustre</i>
Krageklo	Stinkende krageklo	<i>Ononis spinosa ssp. Arvensis</i>
	Mark-krageklo	<i>Ononis spinosa ssp. maritima var. Maritima</i>
	Strand-krageklo	<i>Ononis spinosa ssp. Spinosa</i>
Kveller	Kveller	<i>Salicornia europaea, coll.</i>
Kællingetand	Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>
	Sump-kællingetand	<i>Lotus pedunculatus var. Pedunculatus</i>
	Klit-kællingetand	<i>Lotus pedunculatus var. Villosus</i>
	Smalbladet kællingetand	<i>Lotus tenuis</i>
Liden klokke	Liden klokke	<i>Campanula rotundifolia</i>

Læge-Ærenpris	Læge-ærenpris	<i>Veronica officinalis</i>
Mose-Bølle	Mose-bølle	<i>Vaccinium uliginosum</i>
Mælkeurt	Spæd mælkeurt	<i>Polygala serpyllifolia</i>
	Almindelig mælkeurt	<i>Polygala vulgaris</i>
Pimpinelle	Almindelig pimpinelle	<i>Pimpinella saxifraga</i>
	Stor pimpinelle	<i>Pimpinella major</i>
Revling	Revling	<i>Empetrum nigrum</i>
Sandkryb	Sandkryb	<i>Glaux maritima</i>
Skjaller	Sommer-skjaller	<i>Rhinanthus minor ssp. elatior</i>
	Bredbladet skjaller	<i>Rhinanthus minor ssp. Minor</i>
	Stor skjaller	<i>Rhinanthus serotinus</i>
	Eng-skjaller	<i>Rhinanthus serotinus ssp. Paludosus</i>
	Høst-skjaller	<i>Rhinanthus serotinus ssp. Serotinus</i>
	Tidlig skjaller	<i>Rhinanthus serotinusssp. Vernalis</i>
Snerre (ikke buresnerre)	Smalbladet snerre	<i>Galium album</i>
	Trenervet snerre	<i>Galium boreale</i>
	Hvid snerre	<i>Galium mollugo</i>
	Bredbladet snerre	<i>Galium mollugo var. Elatum</i>
	Almindelig snerre	<i>Galium mollugo var. Mollugo</i>
	Gulhvis snerre	<i>Galium mollugo x verum</i>
	Skovmærke	<i>Galium odoratum</i>
	Vand-snerre	<i>Galium palustre ssp. Elongatum</i>
	Kær-snerre	<i>Galium palustre ssp. Palustre</i>
	Lyng-snerre	<i>Galium saxatile</i>
	Liden snerre	<i>Galium sternerii</i>
	Sump-snerre	<i>Galium uliginosum</i>
	Gul snerre	<i>Galium verum</i>
Soldug	Liden soldug	<i>Drosera intermedia</i>
	Rundbladet soldug	<i>Drosera rotundifolia</i>
	Langbladet soldug	<i>Drosera anglica</i>
Strandasters	Strandasters	<i>Tripolium vulgare</i>
Strandgåsefod	Strandgåsefod	<i>Suaeda maritima</i>
Strandmalurt	Strandmalurt	<i>Seriphidium maritimum</i>
Strand-Vejbred	Strand-vejbred	<i>Plantago maritima</i>
Timian	Bredbladet timian	<i>Thymus pulegioides</i>
	Smalbladet timian	<i>Thymus serpyllum</i>
Tormentil	Tormentil	<i>Potentilla erecta</i>
Tranebær	Tranebær	<i>Vaccinium oxycoccos</i>
Trehage	Strand-trehage	<i>Triglochin maritima</i>
	Kær-trehage	<i>Triglochin palustris</i>
Troldurt	Eng-troldurt	<i>Pedicularis palustris ssp. Palustris</i>
	Mose-troldurt	<i>Pedicularis sylvatica</i>
Trevlekrone	Trevlekrone	<i>Lychnis flos-cuculi</i>
Tyttebær	Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Vandnavle	Vandnavle	<i>Hydrocotyle vulgaris</i>
Viol	Tørve-viol	<i>Viola epipsila</i>
	Håret viol	<i>Viola hirta</i>
	Forskelligblomstret viol	<i>Viola mirabilis</i>
	Marts-viol	<i>Viola odorata</i>
	Eng-viol	<i>Viola palustris</i>
	Rank viol	<i>Viola persicifolia</i>
	Skov-viol	<i>Viola reichenbachiana</i>

	Krat-viol	<i>Viola riviniana</i>
Øjentrøst	Nordisk øjentrøst	<i>Euphrasia arctica</i> ssp. <i>minor</i>
	Klit-øjentrøst	<i>Euphrasia dunensis</i>
	Lyng-øjentrøst	<i>Euphrasia micrantha</i> var. <i>Micrantha</i>
	Kort-øjentrøst	<i>Euphrasia nemorosa</i>
	Eng-øjentrøst	<i>Euphrasia rostkoviana</i> ssp. <i>Montana</i>
	Kirtel-øjentrøst	<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>Brevipila</i>
	Spids øjentrøst	<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>Stricta</i>

4.2.1.2 Skema 2 'Strukturindikatorer'

Registrering skal ske på markniveau - det vil sige den mark, som du i dit fællesskema søger udbetaling til. Du må bruge hele marken som registreringsområde, dvs. du må gerne gå rundt på hele marken for at lede efter relevante strukturindikatorer.

Når du har fundet et egnet sted på marken, hvor der er et rimeligt udsyn hele vejen rundt, så skal du vurdere dækningsgraden (vurder om du kan se en eller flere af de tre indikatorer vist i skema 2). Du må gerne tage flere billeder fra samme sted, og gerne i forskellige retninger. Hver af de tre indikatorer ('blomstrende individer', 'lave urter med rosetblade' samt 'tuer/knolde') behøver ikke at blive registreret på samme lokalitet. Du må altså gerne om nødvendigt finde andre steder indenfor samme mark at registrere de tre indikatorer. Husk at billedokumentere dine fund (se afsnit 4.2.2.).

Listen indeholder tre udvalgte strukturindikatorer, der på forskellig vis afspejler arealets vegetationsstruktur og kontinuitet som naturareal. *Husk, at du skal tilgå styrelsens hjemmeside for at downloade skemaet*

Strukturindikatorer	
Blomster: Rodfæstede individer med blomster, blomsterknopper og afblomstrede blomsterstande	Omfatter ikke: Græsser og halvgræsser (siv, star) samt urter uden tydelig blomst (fx bynke, salturter, skræpper, nælder, vejbred).
Lave urter med rosetblade: Urter med blade liggende på jordoverfladen i en roset (krans) rundt om stængelen.	Omfatter ikke: græsser samt urter med oprette blade, som fx dueurter.
Tuer og knolde: Forhøjninger i terrænet dannet af planter, myrer eller ved tramp af græssende dyr.	Omfatter ikke: Ujævnheder i terrænet forårsaget af tunge køretøjer

4.2.1.3 Skema 3 'Procesindikatorer'

For hver enkelt mark skal du registrere din græsningsstrategi, dvs. græsningstryk og -periode og græsningsdyr. Dette skema består af to forskellige skemaer – hhv. skema 3a og skema 3b. Husk, at du skal tilgå styrelsens hjemmeside for at downloade begge skemaer.

Skema 3a: Du skal angive græsningsmetode, som du har valgt for dit pleje af græs-tilsagn i dit fællesskema, og samtidigt hvilket maksimale græsningstryk du vil have på marken. I skemaet er angivet de forskellige racer samt deres gennemsnitlige racevægt. Når du udregner markens græsningstryk får du en værdi (kg/ha.), som du skal placere i forhold græsningsloftet på <250 eller <400 kg/ha. Angiv med kryds ud for marken, hvilken pointscore din mark kan opnå. Du skal ikke tage billeder af græsningstrykket i forhold til skema 3a.

$$\text{Dit anvendte græsningstryk pr. mark udregnes} = \frac{\text{Sum}([\text{antal af racen} * \text{racevægt}])}{\text{Ansøgt mark areal (ha)}}$$

Skema 3b: Du skal angive dit valg af græsningsdyr og eventuel samgræsning med flere arter af forskellige græsningsdyr. Har du alene får som græsser, kan du ikke opnå nogen points. Du skal ikke tage billeder af evt. samgræsning i forhold til skema 3b.

Regneeksempel for mark 1-1

Mark 1-1 på 4,8 ha. med ekstensiv græsning. 7 'Shetlandsponyer' + 2 'Dexter kvæg'

7 x 145 kg = 1.015 kg

2 x 400 kg = 800 kg

Total 1.815 kg

- Græsningstryk for mark 1-1:
1.815 kg / 4,5 ha. = 378 kg/ha = sæt kryds ved 35 point (skema 3a)
- Samgræsning for mark 1-1:
Græsningsdyr for mark 1-1: 2 forskellige racer end 'får' = sæt kryds ved 10 point (skema 3b)

4.2.2 Billeddokumentation

Du skal anvende styrelsens app 'Jordbrugsfoto', som anvender GPS-koordinater (geotagging) til at lokalisere/stedfæste dine marker. Via denne app skal du i perioden fra den 1. juni til og med den 31. juli indsende billedokumentation af, hvad du har registreret i 'skema 1 og 'skema 2'. Du behøver ikke at indsende billeder løbende i perioden, så længe at du senest 31. juli indsender dine billeder.

Vær opmærksom på, at din registrering af 'processtrukturer' (skema 3a og 3b) IKKE skal billeddokumenteres, men det endelige resultat pr. mark skal indsendes til styrelsen.

For skema 1 og 2

Du må selvom, hvor mange billeder pr. mark, som du skal sende via styrelsens app. Det er op til dig at vurdere, om du vil tage alle billeder samme dag, eller om du har behov at komme tilbage på marken forskellige dage indenfor perioden fra den 1. juni og til og med den 31. juli.

- **Billeddokumentation af 'planteindikatorer':** For hver af dine marker med tilsagn om tillæg til naturværdi skal du vise, hvilke planteindikatorer du kan finde indenfor den enkelte mark. Du må selvom om du vil indsende ét billede af hver planteindikator eller om der i samme billede skal vises flere planteindikatorer. Du må gerne indsende flere billeder af samme planteindikator, men du får dog kun ét point pr. planteindikator indenfor marken.
- **Billeddokumentation af 'strukturindikatorer':** Du skal finde et valgfrit sted på din mark, hvor der er gode muligheder at finde et eller flere af de tre parametre, hhv. hhv. blomstrende individer, 'tuer/knolde' samt 'lave urter med rosetstillede blade'. Når du har fundet et egnet sted på din mark skal du ud fra denne lokation dokumentere, hvordan dækningsgraden ser ud.

Du må gerne tage flere billeder i samme retning og/eller tage flere billeder, der viser dækningsgraden i flere retninger. Du må selvom om du vil indsende ét billede af hver af de tre parametre, eller om der i samme billede skal vises flere parametre. Du må gerne indsende flere billeder, som viser tilstedeværelsen af flere parametre.

4.3 For sent indsendt eller manglende dokumentation

Ved for sen eller manglende indsendelse af dokumentation efter 31. juli (både registreringsskemaer og billedokumentation) vil du ikke være berettiget at modtage et tillæg for dette tilsagnsår. Du vil ikke blive sanktioneret ved manglende indsendelse af dokumentation. Hvis dit tillæg bortfalder, så vil det heller ikke påvirke markens PLG-tilsagn, som altså uanset tillægget stadig opretholdes (se afsnit 6.1).

Hvis du har indsendt dokumentation, men styrelsen vurderer at dokumentationen ikke er tilstrækkelig, bl.a. hvis billedkvaliteten ikke er god, eller at billederne ikke tydeligt viser markens naturtilstand, så vil du evt. modtage et høringsbrev fra styrelsen. Derefter tager vi stilling til om du skal have et tillæg for marken. Selvom tillægget bortfalder på den enkelte mark, så kan du dog stadig opretholde tillæg på evt. andre marker, som vurderes OK.

Hvis du vil læse om love og regler

Til dette kapitel har vi brugt bekendtgørelse nr. 1294 af 29. november 2024 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

- §34 om dokumentationskrav
- §41, stk. 3 om satellitbaseret kontrol og georefererede billeder, som ændret ved bekendtgørelsen nr. xx om ændring af bekendtgørelsen nr. 1294 af 29. november 2024 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

5. Andre ordninger på samme areal?

Det er en forudsætning for at kunne modtage tillæg til naturværdi, at du samtidig for marken opfylder betingelserne i tilsagnsordningen for pleje af græs- og naturarealer.

5.1 Sammenhæng til konditionaliteten

Udbetalingen af tillægget vil alene blive berørt, hvis styrelsen konstaterer at der på din bedrift er sket overtrædelser af konditionalitetskravene. En overtrædelse af konditionalitetskravene vil altid påvirke din samlede tilskudsudbetaling.

6. Kontrol og administrative sanktioner

Alle tilsagn om tillæg til naturværdi i pilotordningen vil blive kontrolleret ved fysisk kontrol. Efter kontrolperioden bliver alle sager behandlet i styrelsen. Her sammenholdes din indberetning (dokumentation) med resultatet fra styrelsens kontrol, hvorefter din berettigelse til et tillæg fastslås.

Det forhold at både du som ansøger skal dokumentere resultaterne, og at styrelsen herefter gennemfører en fysisk kontrol for at efterprøve din dokumentation, skal bidrage til, at styrelsen i pilotordningen får erfaring med egenkontrol og dokumentation heraf på denne nye tilskudsform.

6.1 Ingen sanktion på tilsagn om tillæg til naturværdi

Tilsagn om tillæg til naturværdi ydes som en bonus til de, som kan dokumentere resultater på biodiversiteten - ud over at opfylde forpligtelsen til græsning på tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Manglende eller utilstrækkelige resultater under denne tillægsordning vil alene have betydning for, om du er berettiget til et tillæg under pilotordningen. Resultaterne og dokumentationen heraf påvirker ikke din berettigelse til dit tilskud på 2.600 kr./ha for græsningen i dit plejegræs-tilsagn.

Du kan altså som ansøger under pilotordningen ikke sanktioneres på tilskuddet efter den almindelige plejegræs-ordning, hvis resultaterne for tillægget udebliver. Tillægget under pilotordningen vil heller ikke blive påvirket af en evt. sanktionsudmåling på tilskuddet til pleje af græs- og naturarealer, medmindre hele plejegræs-tilskuddet bortfalder.

Hvis du vil læse om love og regler

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse nr. 1647 af 12. december 2023 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, som ændret ved bekendtgørelse nr. 803 af 24. juni 2024.
• Ændring nr. 6 (ny stk. 7) indsættes til §36.

7. Andre regler, du skal kende

Tilsagn om tillæg til naturværdi kan søges for arealer med tilsagn om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, og er derfor underlagt samme regler for svig og omgåelse samt klageadgang over en afgørelse fra styrelsen. Du kan læse mere om sådanne regler i kapitel 7 i 'Vejledning om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, tilsagnstype 68 og 69'.

8. Retsgrundlag

Tilsagn om tillæg til naturværdi er underlagt samme retsgrundlag, som gælder for tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer, hvilket er bekendtgørelsen nr. 1294 af 29. november 2024 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer, og senest i ændringsbekendtgørelsen nr. XX om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Bilag 1. Opgørelse af point

Skemaet indeholder krav til antal points, som berettiger udbetaling af tillæg efter hhv. niveau 1 og niveau 2.

Der er mindstekrav til antal points både for tilstand (indikatorplanter og strukturer) og for indsats (procesparametre).

	Tilstand	Indsats	Sum
	Indikatorplanter (skema 1) og strukturer (skema 2)	Procesindikatorer (skema 3)	
Tillæg, niveau 1	Min 25 point	Min 20 point	45
Tillæg, niveau 2	Min 45 point	Min 45 point	90

UDKAST

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

www.sgav.dk